

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

Aan

MINVWS

Deadline: 28 januari
2025

Ontworpen door

@minvws.nl

Datum Document

24 januari 2025

Kenmerk

3940360-1062204-WJZ

Bijlage(n)

1. Nader rapport
2. Wetsvoorstel Wibz
3. MvT Wibz
4. Advies Raad van State
5. overige adviezen/
uitvoeringstoetsen die aan TK
worden gezonden als bijlage
bij het wetsvoorstel

nota

(ter beslissing) Aanbieding wetsvoorstel Wet integrale bedrijfsvoering
zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz) incl. nader rapport aan Tweede Kamer

1. Aanleiding

Op 26 juni 2024 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Raad van State) haar advies uitgebracht op het wetsvoorstel voor de Wet integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (hierna: Wibz), met een dictum C. Dit dictum C betekent dat de Raad van State een aantal bezwaren bij het voorstel heeft en adviseert het niet bij de Tweede Kamer in te dienen, alvorens het is aangepast.

Het wetsvoorstel is naar aanleiding van dit advies in overleg met u en beide staatssecretarissen op onderdelen aangepast. Het gaat om wijzigingen in het wetsvoorstel en in de memorie van toelichting (zie onder punt 3.2).

Daarnaast is een nader rapport opgesteld. De Ministerraad is op 24 januari 2025 akkoord gegaan met het indienen van het wetsvoorstel en het nader rapport bij de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met toezending van het wetsvoorstel, de toelichting (inclusief bijlagen) en het nader rapport aan de Koning, met het oog op indienen bij de Tweede Kamer.

U wordt verzocht de volgende stukken te ondertekenen:

- Het nader rapport;
- De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

NB. De minister van BZK is als mede-ondertekenaar van het wetsvoorstel akkoord met de aanbieding van de stukken.

Om een spoedige mogelijke indiening van het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer

mogelijk te maken, wordt u verzocht de stukken zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 28 januari 2025 te ondertekenen. Vanwege de afwezigheid van de Koning moeten de stukken uiterlijk 29 januari, 12 uur, bij het Kabinet Koning worden aangeleverd voor indiening eind januari of begin februari.

Ontworpen door

Kenmerk
3940360-1062204-WJZ

3. Kernpunten

3.1. Onderdelen wetsvoorstel

Het wetsvoorstel beoogt de risico's op een bedrijfsvoering gericht op louter persoonlijk financieel gewin zoveel als mogelijk te beperken en niet-integere aanbieders beter te weren. Het wetsvoorstel bevat de volgende onderdelen:

1) Normen voor winstuitkeringen:

- Het verbod op winstuitkering in de zorg blijft in stand en wordt aangescherpt.
- Op wetsniveau komen nieuwe voorwaarden voor het doen van winstuitkeringen door zorg- en jeugdhulpaanbieders die winst mogen uitkeren. Deze voorwaarden zullen ook gelden voor onderaannemers als zij winst willen uitkeren. Deze voorwaarden houden in dat winst alleen mag worden uitgekeerd als:
 - de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) geen maatregel heeft opgelegd, omdat geen goede zorg of jeugdhulp is verleend;
 - een recent onafhankelijk clientonderzoek naar de kwaliteit van de zorg of jeugdhulp is gepubliceerd;
 - de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) geen maatregel heeft opgelegd vanwege declaratiefouten of het niet publiceren van verplichte informatie;
 - de interne toezichthouder de winstuitkering expliciet heeft goedgekeurd;
 - de winstuitkering niet ten koste gaat van de kwaliteit en de continuïteit van de te verlenen zorg of jeugdhulp;
 - de financiële gezondheid van de aanbieder op orde is.

2) Vastgelegd wordt dat zorg- en jeugdhulpaanbieders geen onverantwoorde risico's nemen bij het aantrekken of terugbetalen van eigen of vreemd vermogen. Deze norm voorkomt dat investeerders te veel geld uit de zorg- of jeugdhulponderneming kunnen halen. Deze norm is belangrijk bij het bestrijden van eventuele misstanden als gevolg van keuzes door en voor investeerders, zoals bijvoorbeeld private equity-partijen waarbij financiële belangen boven het belang van de onderneming of het maatschappelijk belang worden gesteld.

3) Een norm die ziet op het hanteren van normale marktvoorwaarden bij van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen. Deze norm bepaalt dat de aanbieder een marktconforme prijs betaalt als hij verbonden partijen contracteert (denk bijv. aan familieleden van de bestuurder). Dit voorkomt dat er te hoge vergoedingen worden betaald voor bijvoorbeeld ICT-diensten.

4) Modernisering van het toezicht op vastgoedtransacties in de zorg. Het wetsvoorstel beoogt een modernisering van het toezicht op vastgoedtransacties in de zorgsector aangezien zorginstellingen al lange tijd zelf verantwoordelijk zijn voor hun bedrijfsvoering ten aanzien van onroerend goed. De toetsing op de vervreemding van vastgoed van zorginstellingen door het College sanering zorginstellingen (CSZ) komt met het wetsvoorstel te vervallen. De voorgestelde norm voor van betekenis zijnde transacties zal ook gelden voor vastgoedtransacties.

5) Het verbinden van extra weigerings- en intrekingsgronden aan een vergunning op grond van de Wet toetreding zorgaanbieders. Niet-integere bestuurders worden hierdoor beter uit de zorg geweerd. Een vergunning kan bijvoorbeeld geweigerd of ingetrokken worden als geen goede zorg wordt verleend of als personen een ernstig risico vormen voor het goed bestuur van de zorgaanbieder.

Ontworpen door

Kenmerk
3940360-1062204-WJZ

3.2 Wijzigingen naar aanleiding van het advies van de Raad van State

De volgende aanpassingen zijn doorgevoerd na advisering door de Raad van State:

1. In het wetsvoorstel is de brede norm (het hebben van een integere bedrijfsvoering) vervangen door twee specifieke normen. Het betreft een norm op grond waarvan een zorg- en jeugdhulpaanbieder bij grote transacties zoals ICT en vastgoed-investeringen met verbonden partijen (bijv. familie) normale marktvoorwaarden moet hanteren. Daarnaast betreft het een norm die voorschrijft dat zorg- en jeugdhulpaanbieders geen onverantwoorde risico's nemen bij het aantrekken of terugbetalen van eigen of vreemd vermogen.
2. De voorwaarden voor winstuitkering zijn in het wetsvoorstel uitgewerkt (in plaats van lagere regelgeving).
3. De toelichting bij het wetsvoorstel is verduidelijkt en aangevuld, zowel waar het gaat om de weigerings- en intrekingsgronden als op de overige onderdelen.

4. Toelichting

a. *Draagvlak politiek*

Overheidsregulering ten aanzien van de bedrijfsvoering en winstuitkeringen in de zorg en jeugdhulp ligt politiek gevoelig. Zo zijn er diverse moties aangenomen om private equity in de zorg te verbieden, recent nog door Dijk en Dobbe.

Andere aangenomen moties gaan over:

- de winstmarges begrenzen van de categorieën extramurale zorgaanbieders die per AMvB noodzakelijkerwijs worden uitgezonderd van het verbod op een winstoogmerk (Bushoff en Dijk);
- nadere regels inzake winstuitkering opleggen aan extramurale zorgaanbieders die bij AMvB noodzakelijkerwijs worden uitgezonderd van het verbod op een winstoogmerk (Bushoff);
- de lijst met uitzonderingen beperken en enkel zorgaanbieders uitzonderen waarvan kan worden onderbouwd dat een winstoogmerk noodzakelijk is (Bushoff en Dijk);
- ook onderaannemers laten vallen onder het winstverbod als de hoofdaannemer onderhevig is aan het winstverbod conform artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen (Bushoff).

b. *Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie*

De maatschappelijke verontwaardiging is groot na misstanden, waaruit volgt dat zorg- en jeugdhulpaanbieders hun eigen financiële belangen boven de maatschappelijke belangen van goede, toegankelijke en betaalbare zorg hebben gesteld. We verwachten maatschappelijk draagvlak voor de aanpak zoals voorzien in dit wetsvoorstel.

c. *Financiële en personele gevolgen*

In afstemming met het ministerie van Financiën is budgetneutraliteit het

uitgangspunt bij dit wetsvoorstel. Het wetsvoorstel leidt naar verwachting, mede gezien het risico-gestuurde toezicht van de NZa en de IGJ, niet tot substantiële financiële gevolgen. Eventuele financiële gevolgen dienen binnen het huidige kader gedekt te worden.

Ontworpen door

Kenmerk
3940360-1062204-WJZ

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Het wetsvoorstel maakt inbreuk op de vrij verkeer-bepalingen (EU). Voor de onderbouwing dat deze inbreuk gerechtvaardigd is, is het nodig dat alle beschikbare en relevante informatie zorgvuldig is meegewogen en dat de genomen maatregelen proportioneel zijn. In het wetsvoorstel is hiermee rekening gehouden. In de toelichting is onderbouwd dat er geen strijdigheid is met het EU-recht.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Het wetstraject loopt sinds 2019. Het wetsvoorstel is tot stand gekomen in samenwerking tussen de directies Jeugd, Pzo en WJZ. Gedurende het traject is breed afgestemd: zowel intern VWS, de NZa, de IGJ, alsook interdepartementaal en met veldpartijen zoals de diverse beroeps- en brancheverenigingen. Voorbeelden van andere dan BZK betrokken ministeries zijn JenV, EZ, LVVN, Defensie, OCW en het Ministerie van Financiën.

f. Gevolgen administratieve lasten

Het wetsvoorstel leidt tot een netto structurele regeldruk van circa € 18 miljoen. Zoals uit de toelichting bij het wetsvoorstel volgt wordt de regeldruk grotendeels veroorzaakt door één specifieke voorwaarde voor winstuitkering, namelijk het uitvoeren en publiceren van cliëntenonderzoek.

De regeldruk is verdedigbaar, mede gezien de volgende relativeringen bij de berekening:

- De voorwaarde raakt alleen aanbieders die winsten willen uitkeren.
- Sira Consulting is uitgegaan van het maximale aantal aanbieders dat winst mag uitkeren. In de praktijk zal de regeldruk naar verwachting (veel) lager uitvallen, omdat een beperkt deel van de aanbieders die winst mogen uitkeren ook daadwerkelijk winst zullen uitkeren in de praktijk. Echter, wegens gebrek aan onderzoek/cijfers heeft Sira Consulting dit niet preciezer kunnen berekenen.
- De kosten voor een onafhankelijk cliëntenonderzoek hangen af van de omvang van het onderzoek (aantal respondenten) en de gekozen methodiek. Sira Consulting is uitgegaan van een gemiddelde prijs per onafhankelijk cliëntenonderzoek van € 5.000 euro. Voor een kleine aanbieder, waarbij een beperkt aantal respondenten betrokken is bij het onderzoek, kan het onderzoek naar verwachting voor een lager bedrag worden uitgevoerd, namelijk € 1.000, aldus Sira Consulting.
- Vele aanbieders voeren doorgaans al cliëntenonderzoek uit. Echter omdat we dit nu als een voorwaarde voor winstuitkering in de wet vastleggen geldt het als formele regeldruk.

g. Toezeggingen

Er worden geen nieuwe toezeggingen gedaan in deze stukken.

Er worden twee toezeggingen afgedaan. Uw ambtsvoorganger heeft in mei 2024 aan de Tweede Kamer toegezegd om winstnormering mee te nemen in de voorbereiding en uitwerking van de Wibz. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is hierop ingegaan. Daarmee is deze toezegging afgedaan.

De andere toezegging die wordt afgedaan betreft uw toezegging het wetsvoorstel

met de grootst mogelijke spoed naar de Kamer te sturen.

h. Fraudetoets

Onderdeel van de diverse uitvoeringstoetsen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Ontworpen door

Kenmerk

3940360-1062204-WJZ